

O kontaktach PZITB i redakcji miesięcznika „Inżynieria i Budownictwo” z inż. Zygmuntem Zadora-Paszkowskim

Zarząd Główny PZITB, a także redakcja „Inżynierii i Budownictwa” około dekady temu nawiązały kontakt z inż. Zygmuntem Zadora-Paszkowskim, mieszkającym wraz z rodziną w Edmonton, w Kanadzie – wnukiem prof. Wacława Paszkowskiego, wybitnego żelbetnika, współtwórcy (w 1934 r.) i członka honorowego (godność nadana w 1938 r.) Polskiego Związku Inżynierów Budowlanych (PZIB), wiceprezesa Zarządu Głównego PZIB przed II wojną światową oraz prezesa w okresie powojennym (1945–1948), a następnie wiceprezesa utworzonego w 1948 r. Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa, osoby o wielkich zasługach dla Rzeczypospolitej Polskiej i ruchu stowarzyszeniowego budowlanych, a także autora i członka (1946–1948) Kolegium Redakcyjnego miesięcznika „Inżynieria i Budownictwo”.

Inżynier Zygmunta Zadora-Paszkowskiego utrzymuje stałe kontakty zarówno z PZITB, jak i redakcją. Był (wraz z małżonką *Elżbietą*) gościem XLIV Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Delegatów PZITB z okazji jubileuszu 75-lecia PZITB, który odbył się w Warszawie 16–17 października 2009 r. (rys. 1, 2). Uczestniczył również w XLVII Krajowym Zjeździe Delegatów PZITB w Szczecinie (1–3 czerwca 2012 r.), a także (z małżonką *Elżbietą*) w uroczystości Centralnego Dnia Budowlanych w Warszawie (2 października 2014 r.), organizowanej przez Zarząd Główny PZITB (rys. 3).

w wywiadzie opublikowanym w książce wydanej w Edmonton, w Kanadzie, na pytanie: *Jesteś obywatelką świata. A kim się czujesz?* – odpowiedziała: *Polką, oczywiście, choć z trzema paszportami – polskim, argentyńskim i kanadyjskim. Zawsze będę się czuć Polką. Polakiem czuje się mój syn, a nawet wnuk urodzony w Kanadzie.*

Podczas Zjazdu jubileuszowego inż. Zygmunta Zadora-Paszkowskiego w swym wystąpieniu powiedział m.in.: *Je- stem pierwszym wnukiem Profesora Wacława Juliana Paszkowskiego, uznawanego za ojca żelbetnictwa polskiego. Jeśli Państwo zauważą jakiegokolwiek niedociągnięcia językowe z mojej strony, to proszę mnie wybaczyć, ale ja nigdy w Polsce nie mieszkałem. Urodziłem się we Włoszech, w drugim Korpusie Armii gen. Władysława Andersa, i jako dwuletnie dziecko z rodzicami wyjechaliśmy*

Rys. 1. Podziękowanie przewodniczącego PZITB Wiktora Piwkowskiego (z lewej) po wystąpieniu Zygmunta Zadora-Paszkowskiego podczas Nadzwyczajnego KZD w Warszawie (2009 r.)

Fakt uczestnictwa gościa z Kanady w Zjeździe z okazji jubileuszu PZITB (2009 r.) – jak określił wówczas przewodniczący PZITB – to symbol trwałości i jedności Związku. Gość PZITB odebrał Medal Pamiątkowy 75-lecia PZITB przyznany przez Zarząd Główny (na wniosek redakcji „Inżynierii i Budownictwa”) *Zofii Paszkowskiej* – jego matki i synowej prof. Wacława Paszkowskiego, wielkiej polskiej patriotki. Trzeba tu nadmienić, że *Zofia Paszkowska*

Rys. 2. Zygmunta Zadora-Paszkowski i redaktor naczelny „Inżynierii i Budownictwa” Stefan Pyrak (z lewej) w biurze Zarządu Głównego PZITB (2009 r.)

Rys. 3. Podczas Centralnego Dnia Budowlanych 2014. Od lewej: sekretarz generalny PZITB Wiktor Piwkowski, *Elżbieta Zadora-Paszkowska*, przewodnicząca PZITB *Ryszarda Trykosko* (2014 r.)

do Argentyny, gdzie spędziłem 30 lat, a następne 32 lata przeżyłem w Kanadzie. [...]. Faktem pozostaje, że to jest moja pierwsza przemowa po polsku, i pierwsza przemowa w Polsce, i ten dzień do końca mego życia pozostanie jako dzień mego największego przywileju ...

Również podczas Zjazdu w Szczecinie inż. Zygmunt Zadora-Paszkowski przepiękną polszczyzną opowiedział o losach swoich i swojej rodziny, która będąc stale z dala od Polski potrafiła zachować polski język, polskie obyczaje i wielkie poczucie dumy z przynależności do narodu polskiego. W swym wystąpieniu powiedział m.in.: *Wspomnę, że 4 lata temu pojechałem do Argentyny, gdzie organizowaliśmy wraz z kolegami 45. rocznicę ukończenia gimnazjum. Tam w mieście La Rioja, na pustyni, gdzie temperatury dochodziły w lecie do 52°C, położonym u podnóża Kordyliery Andów, jeden z moich kolegów podszedł do mnie, uściskał i zarzuciwszy swoją rękę na ramię powiedział: ... Powiedz Zygmuncie: ... ty, który przeszedłeś z nami szkołę powszechną, gimnazjum i studia i znasz nasz język i obyczaje lepiej jak my sami, czy ty naprawdę czujesz się Polakiem? I dlaczego? Na to, po krótkim namyśle, odpowiedziałem mu: ... jeśli ja należę do kraju Kopernika, Szopena, Paderewskiego, Curie-Skłodowskiej, Andersa i Jana Pawła II, to jak nie mam być dumny, że jestem Polakiem! Argumenty okazały się w pełni przekonujące. [...]. Smutny paradoks polega na tym, że moi Rodzice, którzy stracili absolutnie wszystko w obronie Ojczyzny, nigdy do wolnej Polski nie powrócili, dlatego ich dzisiaj przywiozłem w sercu z sobą! Dziękuję Państwu za ten honor i za ten przywilej, który mnie dzisiaj spotkał, i za możliwość, aby stanąć ponownie na tej Błogosławionej Polskiej Ziemi. Dziękuję Państwu za uwagę, Bóg zapłać i Niech żyje Polska!*

Oba wzruszające wystąpienia pozostały w pamięci uczestników Zjazdów. Treść tych wystąpień została opublikowana w zeszytach 7/2010 i 9/2012 „Inżynierii i Budownictwa” oraz w książce dotyczącej 80-letniej historii PZITB, wydanej przez Zarząd Główny w 2014 r.

Oczywiście inż. Zygmunt Zadora-Paszkowski utrzymuje częste kontakty zarówno z PZITB, jak i redakcją. Z redakcji systematycznie otrzymuje wydawane czasopismo i udostępnia je zainteresowanym ze swojego grona kole-

żeńskiego. W ostatnim czasie uzyskał – na prośbę redakcji – opracowanie dotyczące działalności Stowarzyszenia Inżynierów Polskich w Edmonton. To opracowanie zamieszczamy w niniejszym zeszycie czasopisma.

Zygmunt Zadora-Paszkowski przekazał też do redakcji informację z „Polonia Edmonton News” (z marca 2018 r.) o marzeniu Jego 98-letniej mamy, od 74 lat mieszkającej poza Polską ...*aby chociaż jeszcze raz w swoim życiu mogła zobaczyć żołnierza w polskim mundurze.* Marzenie spełniło się 21 marca 2018 r., gdy niespodziewaną wizytę Pani Zofii Paszkowskiej złożyła (wraz z konsulem honorowym Janem Szumlasem) przebywająca w Edmonton kapitan Karolina Maćkowiak z 10 Brygady Kawalerii Pancernej im. gen. broni Stanisława Maczka w Świętoszowie (rys. 4). Wizyta była również symboliczna, gdyż to właśnie wojska gen. Maczka wyzwoliły w 1945 r. obóz jeniecki w Holandii, w którym przebywała Zofia Paszkowska.

Rys. 4. Spotkanie z Zofią Paszkowską w Edmonton. Od lewej: kpt. Karolina Maćkowiak, Zygmunt Zadora-Paszkowski, Zofia Paszkowska. Fot. J. Szumlas

Panu Zygmuntowi i Jego Rodzinie – z okazji 80-lecia czasopisma „Inżynieria i Budownictwo” i 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę – serdecznie dziękujemy za życzliwą koleżeńską współpracę oraz pielęgnowanie polskiej tradycji i polskiego patriotyzmu. I niech tak pozostanie.

Stefan Pyrak